

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΚΑΙΡΙΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΤΩΝ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**

**EVALUATION OF TEACHERS OF PRIMARY EDUCATION TOWARDS THE
POSSIBILITY OF IDENTIFICATION OF KEY CHARACTERISTICS OF GIFTED
CHILDREN**

της
Ψαχούλια Νίκης

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
Στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
Του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
Με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
Ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

1^{ος} Επιβλέπων: Δρ. Ρίζος Σπυρίδων, Συνεργαζόμενος Ερευνητής Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

2^{ος} Επιβλέπων: Δρ. Ζαχαρούλα Ταβουλάρη, Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια Ι.Π.Τ.
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

3^{ος} Επιβλέπων: Δρ. Καραμπατζάκη Ζωή, Συνεργαζόμενη ερευνήτρια Ι.Π.Τ.
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», Σχολική Σύμβουλος Π.Α.

Αθήνα

2022

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάλυση και η εξέταση των γνώσεων των Ελλήνων εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αναφορικά με την έννοια της χαρισματικότητας και τη δυνατότητα αυτών να αναγνωρίζουν τα καίρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα των χαρισματικών μαθητών στο σχολείο. Για τις ανάγκες της έρευνας έγινε χρήση ερωτηματολογίου, ενώ το δείγμα της αποτελούνταν από 110 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα από 80 γυναίκες και 30 άντρες. Μελετήθηκε η δυνατότητα αναγνώρισης από τους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στον χώρο του σχολείου χαρακτηριστικών, που δύναται να διαθέτει ένας χαρισματικός μαθητής κατανεμημένα σε τρεις διακριτές διαστάσεις: Γενική Νοητική Ικανότητα, Δημιουργικότητα και Προσήλωση στην εργασία. Επιπλέον, εξετάστηκε ο βαθμός που το φύλο, η ηλικία, η εκπαιδευτική υπηρεσία και οι τίτλοι σπουδών των συμμετεχόντων στην έρευνα εκπαιδευτικών επηρεάζουν την αναγνώριση των καίριων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των χαρισματικών παιδιών. Από την επεξεργασία και ερμηνεία των προαναφερθέντων μεταβλητών προέκυψαν σημαντικά στατιστικά δεδομένα, αναφορικά με τα ερωτήματα της έρευνας. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν, ότι οι εκπαιδευτικοί είναι σε θέση να αναγνωρίσουν σε μεγάλο ποσοστό χαρακτηριστικά των χαρισματικών παιδιών.

Λέξεις-Κλειδιά: Χαρισματικότητα, Χαρισματικοί μαθητές, Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Γνώσεις, Εκπαίδευση

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αντωνίου, Α. (2009). *Χαρισματικά και ταλαντούχα παιδιά*. Αθήνα: Π.Χ. Πασχαλίδης.
- Αργυρίου, Α., Γιωτοπούλου, Γ., & Παππά, Α.Μ. (2016). Χαρισματικοί μαθητές και εκπαίδευση, *Πρακτικά Πανελληνίου Συνέδριου Επιστημών Εκπαίδευσης*, 161-171.
- Alexoroulou, A., Batsou, A., & Drigas, A. (2019). Resilience and Academic Underachievement in Gifted Students: Causes, Consequences and Strategic Methods of Prevention and Intervention. *International Journal of Online & Biomedical Engineering*, 15(14).
- Berg-Nielsen, T. S., Solheim, E., Belsky, J., & Wich-strom, L. (2012). Preschoolers' psychosocial problems: In the eyes of the beholder? Adding teacher characteristics as determinants of discrepant par-ent-teacher reports. *Child Psychiatry & Human Development*, 43, 393– 413.
- Binet, A., & Simon, T. (1916). *The development of intelligence in children* (E. S. Kite, Trans.). Baltimore: Williams & Wilkins.
- Carroll, J. B. (1993). *Human cognitive abilities: A survey of factor-analytic studies*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Cheung, H. Y. & Hui, S.K.F. (2011). Competencies and Characteristics for Teaching Gifted Students: A Comparative Study of Beijing and Hong Kong Teachers. *Gifted Child Quarterly*. 55, 139.
- Coleman M. R. & Gallagher J. J., (1995). Appropriate differentiated services: Guides for best practices in the education of gifted children. *Gifted Child Today*, 18(5), 32-33.
- Coleman, M. R. (2003). *The identification of students who are gifted*. Arlington, VA: ERIC Clearinghouse on Disabilities and Gifted Education.
- Csikszentmihalyi, M., Rathunde, K., & Whalen, S. (1993). *Talented teenagers*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Delisle, J. R., & Renzulli, J. S. (1982). The revolving door identification and programming model: Correlates of creative production. *Gifted Child Quarterly*, 26, 89–95.

- Detterman, D. K. (2002). General intelligence: Cognitive and biological explanations. In R.J. Sternberg & E. L.
- Dowdy, E., & Kim, E. (2012). Choosing informants when conducting a universal screening for behavioral and emotional risk. *School Psychology Forum, 6*, 1–10. Retrieved from <http://www.nasponl>.
- Drigas, A., Karyotaki, M., Skianis, C. (2017). Success: A 9 Layered-based Model of Giftedness. *International Journal of Recent Contributions from Engineering, Science & IT (IJES), 5*(4). DOI: 10.3991/ijes.v5i4.7725.
- Eklund, K., & Dowdy, E. (2014). Screening for behavioral and emotional risk versus traditional school identification methods. *School Mental Health, 6*(1), 40-49).
- Eklund, K., Tanner, N., Stoll, K., & Anway, L. (2015). Identifying emotional and behavioral risk among gifted and nongifted children: A multi-gate, multi-informant approach. *School Psychology Quarterly, 30*(2), 197.
- Feldhusen, J. F. (1998). A conception of talent and talent development. In R. C. Friedman & K. B. Rogers (Eds.), *Talent in context: Historical and social perspectives on giftedness* (pp. 193–211). Washington, DC: APA.
- Feldman, D. H. (1992). Intelligences, symbol systems, skills, domains, and fields: A sketch of a developmental theory of intelligence. In H.C. Roselli & G.A. MacLauchlan (Eds.), *Proceedings from the Edyth Bush Symposium on Intelligence: Theory into practice, blue printing for the future* (pp. 37–43). Tampa: University of South Florida.
- Feldman, D. H. (2000). The development of creativity. In R.J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp.169–189). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Flanagan, D. P., & Harrison, P. L. (2005). *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (2nd ed.). New York: Guilford Press.
- Gagné, F. (2005). From gifts to talents: The DMGT as a developmental model. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (2nd ed., pp. 98–120). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Galitskaya, V., Batzaka, M., Kasapoglou, E., & Drigas, A. (2022). Giftedness: A Three Way Approach and the role of ICTs. *Technium Social Sciences Journal, 30*, 238-251.

- Gallagher, J. J., & Courtright, R. D. (1986). The educational definition of giftedness and its policy implications. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (pp. 93–112). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Galton, F. (1892). *Hereditary genius* (2nd ed.). London: Macmillan.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences*. New York: Basic Books.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. New York: Basic Books.
- Gottfredson, L. S. (2002). *g*: Highly general and highly practical. In R.J. Sternberg & E.L. Grigorenko (Eds.), *The general factor of intelligence: How general is it?* (pp. 331–380). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Gubbins, J. (1982). *Revolving door identification model: Characteristics of talent pool students*. Unpublished doctoral dissertation, The University of Connecticut, Storrs.
- Horn, J. L., & Cattell, R. B. (1966). Refinement and test of the theory of fluid and crystallized general intelligences. *Journal of Educational Psychology*, 57(5), 253–270.
- Jensen, A. R. (1998). *The 'g' factor: The science of mental ability*. Westport, CT: Praeger.
- Kaufman, A. S., Lichtenberger, E. O., Fletcher-Janzen, E., & Kaufman, N. L. (2005). *Essentials of KABC-II assessment*. New York: Wiley.
- Kilgus, S. P., Chafouleas, S. M., & Riley-Tillman, T. C. (2013). Development and initial validation of the social and academic behavior risk screener for the elementary grades. *School Psychology Quarterly*, 28, 210–226.
- Kontostavrou, E. Z., & Drigas, A. S. (2022). Executive functions training and giftedness. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, (43), 1005-1014.
- Kyllonen, P. C. (2002). *g*: Knowledge, speed, strategies, or working-memory capacity? A systems perspective. In R. J. Sternberg & E. L. Grigorenko (Eds.), *The general factor of intelligence: How general is it?* (pp.415–446). Mahwah, NJ: Erlbaum.

- Lindt, S., Rutherford, E., & Wagner, H. (2021). Social and emotional needs of gifted elementary students: understanding the development of self-concept identification. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 8(1), 1-10.
- Marland, S. P. (1972). *Education of the gifted and talented: Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education*. Washington, DC: Department of Health, Education and Welfare.
- Martin, L. T., Burns, R. M., & Schonlau, M. (2010). Mental disorders among gifted and nongifted youth: A selected review of the epidemiologic literature. *Gifted Child Quarterly*, 54, 31– 41.
- Mather, N., Wendling, B. J., & Woodcock, R. W. (2001). *Essentials of WJ III Tests of Achievement assessment*. New York: Wiley.
- Mönks, F. J. (1992). Development of gifted children: The issue of identification and programming. In F. J. Mönks & W. A. M. Peters (Eds.), *Talent for the future* (pp. 191–202). Proceedings of the Ninth World Conference on Gifted and Talented Children. Assen, The Netherlands: Van Gorcum.
- Νόμος 3699/2008, Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 199/Α'/02-10-2008).
- Νόμος 3194/2003, Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 267/Α'/20-11-2003).
- Olszewski-Kubilius, E. M., Kulieke, M. J. & Krasney, N. (1998). Personality dimensions of gifted adolescents: A review of the empirical literature. *Gifted Child Quarterly*, 32(4), 347-352.
- Petrill, S. A. (2002). The case for general intelligence: A behavioral genetic perspective. In R.J. Sternberg E. L. Grigorenko (Eds.), *The general factor of intelligence: How general is it?* (pp. 281–299). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Ρήγα, Α., Ρήγα, Κ. (2019). *Χαρισματικοί Μαθητές και Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα: Διερεύνηση της αναγκαιότητας και της δυνατότητας Εκπαίδευσής τους*. Ανακτήθηκε 10/03/2022 από: <https://www.researchgate.net/publication/335430716> Charismatikoι Mathetes kai Elleniko Ekpaideutiko Systema Diereunese tes anankaiotetas kai te

s dynatotetas Ekpaideuses tous.

- Ρίζος, Σ. (2021). *ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ-ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ*. Αθήνα: Bookstars.
- Ρίζος, Σ. (2011). «Η περίπτωση των "χαρισματικών παιδιών"-Απόψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε θέματα αναγνώρισης και διαχείρισης της διαφορετικότητας των παιδιών αυτών», Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην προσχολική ηλικία. Αθήνα.
- Ramos-Ford, V., & Gardner, H. (1997). Giftedness from a multiple intelligences perspective. In N. Colangelo & G. A. David (Eds.), *Handbook of gifted education* (2nd ed., pp. 439–459). Boston: Allyn & Bacon.
- Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? Reexamining a definition. *Phi Delta Kappan*, 60, 180–184, 261.
- Renzulli, J. S. (1998). The three-ring conception of giftedness. In S. M. Baum, S. M. Reis, & L. R. Maxfield (Eds.), *Nurturing the Gifts and Talents of Primary Grade Students*. Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.
- Renzulli, J. S. (1999). Reflections, perceptions, and future directions. *Journal for the Education of the Gifted*, 23, 125–146.
- Renzulli, J. S. (2005). The three-ring definition of giftedness: A developmental model for promoting creative productivity. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (2nd ed., pp. 246–280). New York: Cambridge University Press.
- Roid, G. H., & Barram, R. A. (2004). *Essentials of Stanford-Binet Intelligence Scales (SB5) assessment*. New York: Wiley.
- Σούλης, Γ.Σ. (2006). *Παιδιά και έφηβοι με υψηλή νοητική λειτουργικότητα και η εκπαίδευσή τους*. Αθήνα: ΤΥΠΩΘΗΤΟ-Γιώργος Δάρδανος.
- Siegler, R. S. (1992). The other Alfred Binet. *Developmental Psychology*, 28, 179–190.
- Silverman, L. K. (2003). Characteristics of Giftedness Scale: Research and review of the literature. Available from the *Gifted Development Center*, 1452(9).
- Sternberg, R. J. (2003). *Wisdom, intelligence, and creativity, synthesized*. New York: Cambridge University Press.

- Sternberg, R. J. (2005). The WICS model of giftedness. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (2nd ed., pp. 327–243), New York: Cambridge University Press.
- Tannenbaum, A. J. (1986). Giftedness: A psychosocial approach. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (pp. 21–252). New York: Cambridge University Press.
- Terman, L. M. (1916). *The measurement of intelligence*. Boston: Houghton Mifflin.
- Terman, L. M. (1925). *Genetic studies of genius: Vol. 1. Mental and physical traits of a thousand gifted children*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Thurstone, L. M. (1938). *Primary mental abilities*. Chicago: University of Chicago Press.
- VanTassel-Baska, J. & Brown, EF (2007). Towards Best Practice: An Analysis of the Efficiency of Curriculum Models in Gifted Education. *Gifted Child Quarterly*, 51, 342-358.
- Webb, J. T., Meckstroth, E. A., & Tolan, S. S. (1982). *Guiding gifted children: A practical source for parents and children*. Columbus: Ohio Psychology Press.